

HET GEDRAG DER NIEREN TEGENOVER GLUCOSE.

Naar aanleiding van de zoo belangrijke studie van prof. HAMBURGER over de verhouding der hoeveelheden K, Na en Ca in het kikvorschplasma, en de beteekenis hiervan voor de doorlaatbaarheid van den glomerulus voor glucose, zou ik gaarne de aandacht willen vestigen op de onderzoekingen van F. LUTHLEN¹⁾. Deze handelen over den invloed, dien stoornissen in het evenwicht der basen hebben op den afloop van de ontstekingsreactie (in het bijzonder de exsudaatvorming) van de huid. Hij heeft hiertoe o. a. de huid van het konijn bij voeding met haver, groenvoeder en gemengd voedsel geanalyseerd en de wijzigingen, die zuurvergiftiging op de verhoudingen der hoeveelheden der basen onderling had, vastgesteld. Vooral in verband met de opmerkingen van prof. HAMBURGER op bldz. 951 over de stofwisseling bij diabetes en het mogelijke nut van K-toediening naast die van Na, wil het mij toeschijnen, dat de onderzoekingen en proefnemingen van LUTHLEN van waarde zouden kunnen zijn en steun zouden kunnen geven aan de opvattingen van prof. HAMBURGER.

Hoewel ik natuurlijk uit de lezing van het artikel van prof. HAMBURGER geenszins de overtuiging heb kunnen krijgen, dat de bovenbedoelde mededeelingen hem onbekend zouden zijn, heeft toch het feit, dat ik uit eigen ervaring weet, hoe dikwijls en hoe gemakkelijk, ook bij nauwkeurige naspeuring van de literatuur, gegevens, welke in een zeker verband van belang hadden kunnen zijn, langen tijd onopgemerkt kunnen blijven, mij den moed doen vatten, hier op het werk van LUTHLEN te wijzen.

Amsterdam, 24 September 1918.

W. F. WASSINK.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Schoolartsen.

In het dezer dagen verschenen onderwijsverslag over 1916 (lager onderwijs) vindt men o. a. vermeld, dat in 117 gemeenten het geneeskundig toezicht op de scholen aan schoolartsen of aan de gemeente-geneesheeren was opgedragen. Deze gemeenten zijn: In Noord-Brabant; 's-Gravenmoer, 's-Hertogenbosch, Raamsdonk, Waalwijk. In Gelderland: Ammerzoden, Arnhem, Didam, Dreumel, Driel, Elburg, Nijmegen, Rheden, Rozendaal, Vuren, Wageningen, Zutphen. In Zuid-Holland: Boskoop, Dordrecht, Gouda, 's-Gravenhage, Hillegersberg, Leiden, Nieuw-Lekkerland, Maassluis, Melissant, Noordwijk, Oostvoorne, Rhooen, Rotterdam, Schiedam, Stellendam. In Noord-Holland: Amsterdam, Anna Paulowna, Beemster, Bloemendaal, Bussum, Callantsoog, Haarlem, Haarlemmermeer, Heilo, Helder, Hoogwoud, Limmen, Marken, Oostzaan, de Rijp, Schoten, Sloten, Spaarndam, Velsen, Watergraafsmeer, Wieringen, Wieringerwaard, Winkel, Wormerveer, Zaandam, Zantvoort, Zijpe. In Zeeland: Nieuw- en St. Joosland, Kortgene, Oosterland, Stavenisse. In Utrecht: Baarn, de Bildt, Maarsse, Maarsseveen, Soest, Utrecht. In Friesland: 't Bildt, Bolsward, Franeker, Franekeradeel, Harlingen, Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Opsterland, Schoterland, Sneek, Workum, IJlst. In Overijssel: Almelo, Deventer, Diepenveen, Enschedé, Hengelo, Lonneker, Steenwijk, Stad-Vollenhove, Zwoller-Kerspel. In Groningen: Baflo, Bedum, Eenrum, Finsterwolde, Groningen, Hoogezand, Muntendam, Nieuwe-Schans, Usquert, Wedde, Winschoten, 't Zandt. In Drenthe: Assen, Coevorden, Hoogeveen, Meppel, Nijeveen, Oosterhesselen, Ruinen, Ruinerwold, Schoonebeek, Vledder, de Wijk, Zuidwolde. In Limburg: Heerlen, Maastricht, Roermond.

In hetzelfde verslag vindt men vermeld, dat onder de in 1916 bij de marine ingelijfde zeemiliciens en landstormplichtigen, ten getale van 1037, *geen enkele analphabeet* voorkwam; allen konden lezen en schrijven. Tijdens de mobilisatie ontbreekt deze opgave omtrent de bij het leger ingelijfden.

MUNTENDAM.

¹⁾ *Archiv f. exp. Path. u. Pharmacologie*, Bnd. 68, bldz. 209 (1912) en Bnd. 69, bldz. 365 en bldz. 375 (1913); voorts *Wiener klin. Wochenschr.*, 1911, bldz. 703.